

บทที่ 3

วิธิตำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1,512 โรงเรียน เป็นครู 1,512 คน และผู้บริหารโรงเรียน 1,512 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 400 โรงเรียน ใช้ผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ครู 1 คนและผู้บริหารโรงเรียน 1 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 800 คน โดยดำเนินการขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 หาขนาดตัวอย่างประชากรที่เหมาะสม โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน (Taro Yamanae, 1970: 887 อ้างใน ประคอง กรรณสูต 2535: 11)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่างประชากร

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

กำหนดระดับความมีนัยสำคัญเท่ากับ .05 ($\alpha = .05$) จะได้ขนาดตัวอย่างประชากรอย่างน้อยที่สุดในกลุ่มครูจำนวน 316 คน และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 316 คน แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ขนาดตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 800 คน เป็นครู 400 คน และผู้บริหารโรงเรียน 400 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างจังหวัดมาประมาณ 50% ของแต่ละเขตการศึกษาจากจำนวน 12 เขตการศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวน 39 จังหวัด รวมทั้งกรุงเทพมหานครได้จำนวนทั้งหมด 40 จังหวัด (ดังตารางในภาคผนวก ค.)

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้จากขั้นที่ 2 โดยคำนวณเทียบสัดส่วน แยกตามจังหวัดดังนี้

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัด

$$= \frac{\text{โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{ประชากรโรงเรียนแต่ละจังหวัด}}{\text{ประชากรโรงเรียนทั้งหมด}}$$

และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เลือกตัวอย่างโรงเรียนได้จำนวน 400 โรงเรียน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครู 400 คน และผู้บริหารโรงเรียน 400 คน (ดังตารางในภาคผนวก ค.)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 16 ข้อ

โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 6 ด้าน คือ

- | | |
|---|------------------------------|
| 1. ด้านการวางแผน | จำนวน 3 ข้อ (ข้อที่ 6-8) |
| 2. ด้านบุคลากร | จำนวน 2 ข้อ (ข้อที่ 5 และ 9) |
| 3. ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ | จำนวน 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4) |
| 4. ด้านงบประมาณ | จำนวน 2 ข้อ (ข้อที่ 10-11) |
| 5. ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน | จำนวน 3 ข้อ (ข้อที่ 12-14) |
| 6. ด้านการติดตามและประเมินผล | จำนวน 2 ข้อ (ข้อที่ 15-16) |

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา จำนวน 43 ข้อ

โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 6 ด้าน คือ

- | | |
|---|-----------------------------|
| 1. ด้านการวางแผน | จำนวน 10 ข้อ (ข้อที่ 1-10) |
| 2. ด้านบุคลากร | จำนวน 10 ข้อ (ข้อที่ 11-20) |
| 3. ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ | จำนวน 8 ข้อ (ข้อที่ 21-28) |
| 4. ด้านงบประมาณ | จำนวน 4 ข้อ (ข้อที่ 29-32) |
| 5. ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน | จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 33-37) |
| 6. ด้านการติดตามและประเมินผล | จำนวน 6 ข้อ (ข้อที่ 38-43) |

และในส่วนท้ายเป็นปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญในการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended)

วิธีสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ (พ.ศ.2535-2539) แผนป้องกันโรคเอดส์ในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (พ.ศ.2535-2539) แนวทางการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในสถานศึกษา เอกสารความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ สารระของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในการทบทวนแบบสอบถาม อดยสัมภาษณ์ครูที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียนและได้นำข้อมูลไปเป็นแนวทางการจัดสร้างแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ต่อไป
3. ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อสร้างแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุง
5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 7 ท่าน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก.) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แก่ไขการใช้ภาษา ให้คำแนะนำแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ไม่ใช่งกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช่วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา โคเอฟฟิเชียน (Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95
7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง อธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา กองการมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบและอนุญาติให้เก็บข้อมูลในครั้งนี้
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ รวมแบบสอบถามทั้งหมด 800 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 722 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.25
4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนตามที่กำหนด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส/พี ซี (SPSS/PC⁺ : Statistical Package for the Social Science/Personal Computer)

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 รายละเอียดของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 กำหนดค่าคะแนนของปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามวิธีการของลิเคอร์ต (Likert) คือ

ระดับปัญหา		ค่าคะแนน
มากที่สุด	เท่ากับ	4
มาก	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา	เท่ากับ	1

3.2 นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายชื่อและสรุปรวมในแต่ละด้าน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยตีความหมายค่าเฉลี่ยรายชื่อและโดยส่วนรวมดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา

3.3 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐโดยการทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. แบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล และหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" (t-test) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส/พี ซี (SPSS/PC⁺ : Statistical Package for the Social Science/Personal Computer)